

JEM 309
DENİZ JEOLojİSİ

KIYI JEOLojİSİ

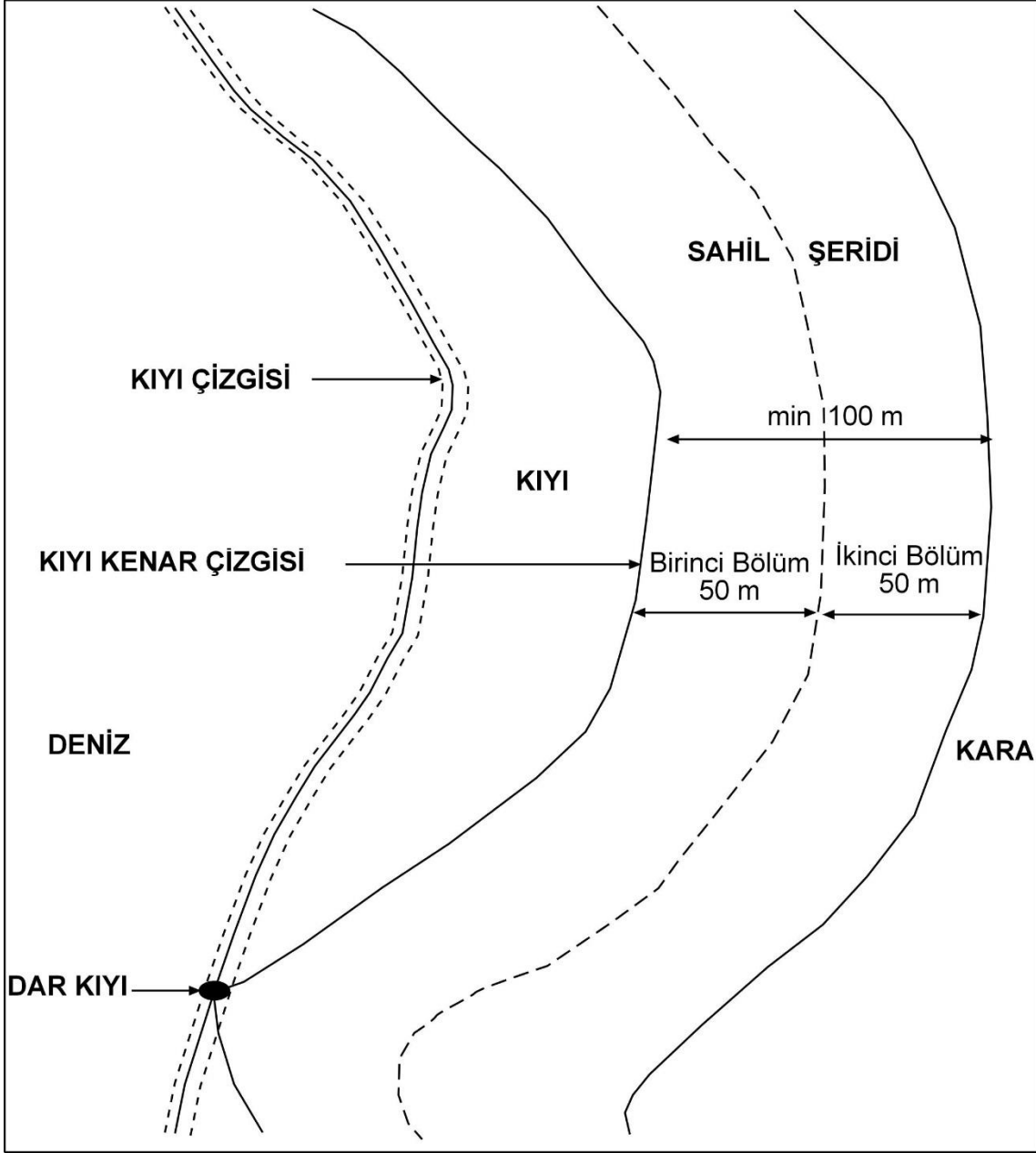

Kıyı Tanımları: (3621 sayılı kıyı kanuna göre):

- **Kıyı:** Kıyı çizgisi ile kıyı kenar çizgisi arasındaki alandır.
- **Kıyı Çizgisi:** Deniz, göl ve akarsularda suyun taşkın durumları dışında kara parçasına değdiği noktaların birleşmesinden oluşan çizgiye denir. Deniz ile karayı ayıran sınırdır. Sabit değildir. Gelgit ve rüzgara bağlı olarak yer değiştirir.
- **Kıyı Kenar Çizgisi:** Kıyı çizgisinden sonraki kara yönünde su hareketinin oluşturduğu kumluk, çakıllık, kayalık, sazlık, bataklık vd alanların gerideki doğal sınırıdır.

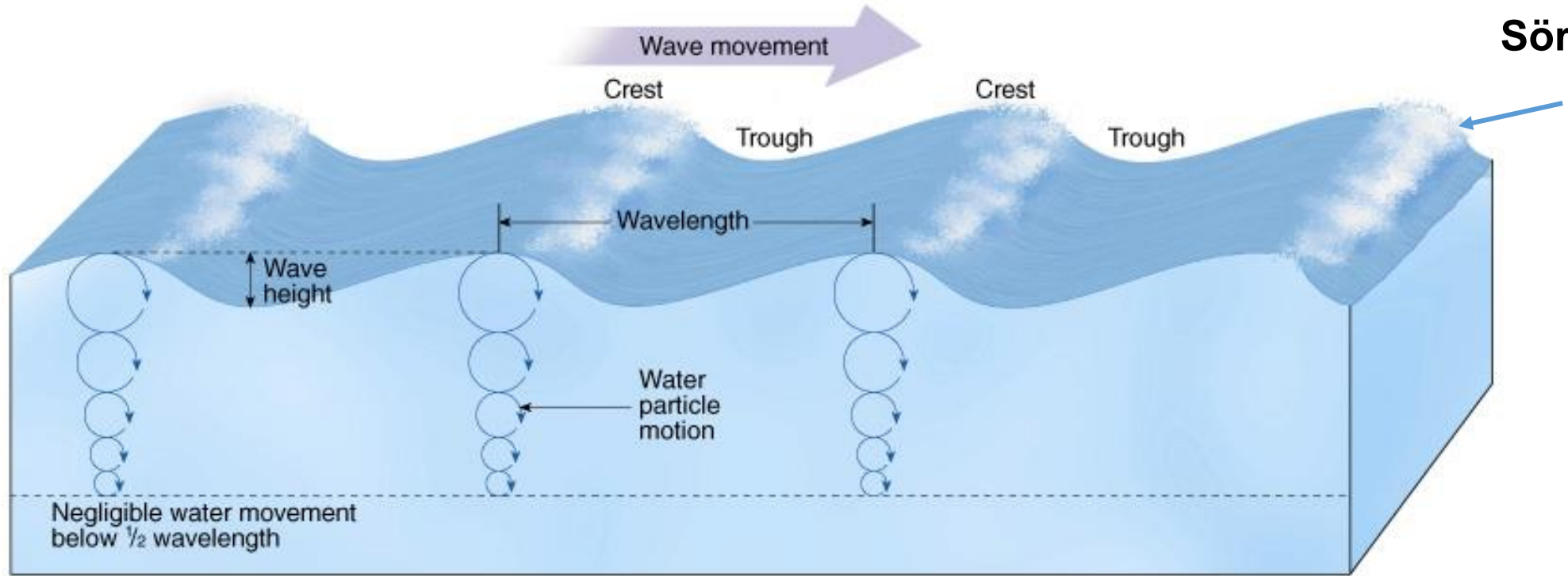

Sahil Şeridi: Kıyı kenar çizgisinden karaya doğru uzanan en az 100 m genişliğindeki alandır.

Dar Kıyı: Kıyı kenar çizgisi ile kıyı çizgisinin çakışması

Kıyılar sürekli dalgalar tarafından şekillendirilir

Köpüklü ve kabarcıklı kısım:
Sörf Zonu

Kıyılarda Çökelme

Kıyılarının depolanma özellikleri
(çökel yüzey şekilleri)

Kumsalları,

Dilleri,

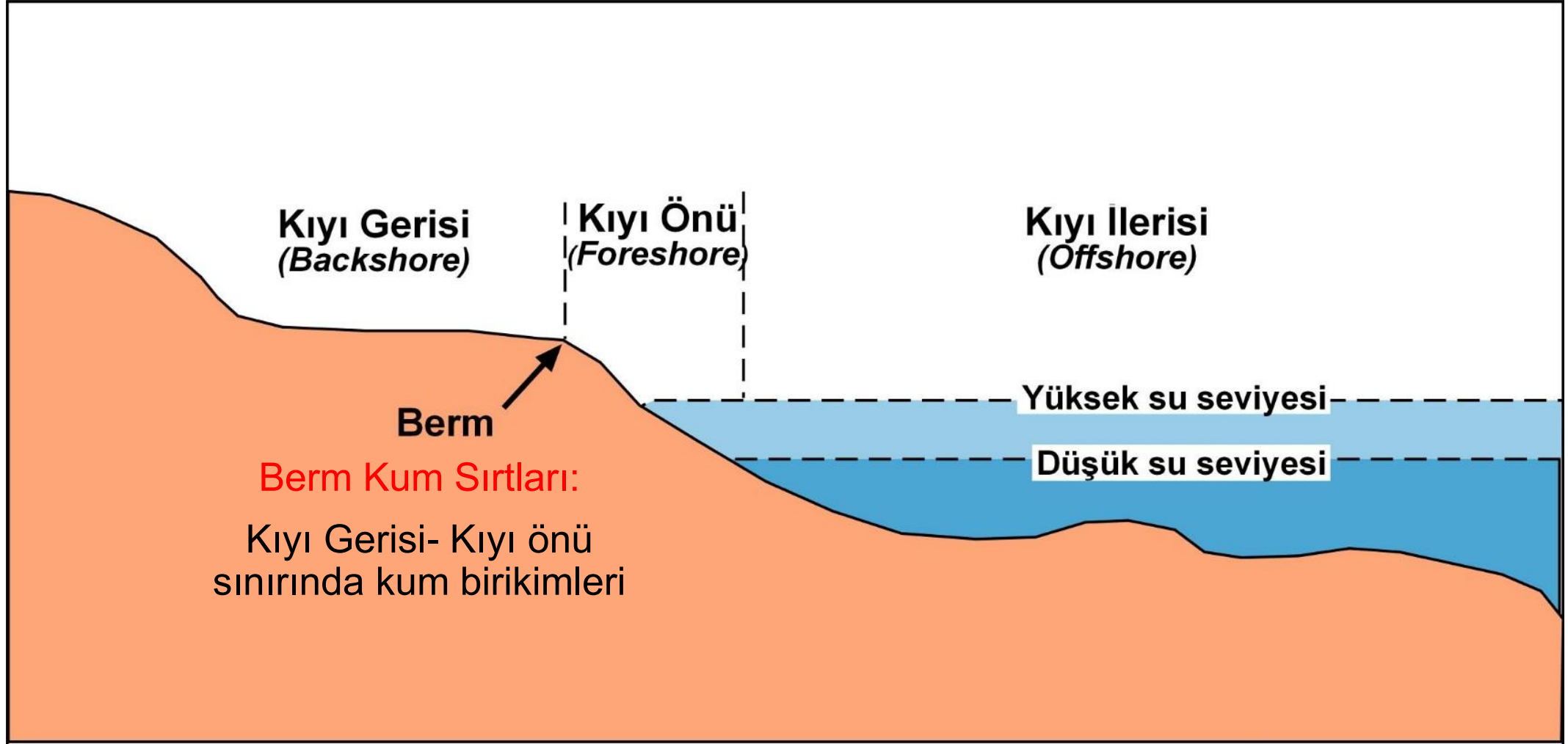
Tomboloları ve

Set Adalarını içerir.

Kumsal (PLAJ) – Depolanma

Plaj: Karaya doğru uzanan pekişmemiş çökeller (Monroe and Wicander 2005)

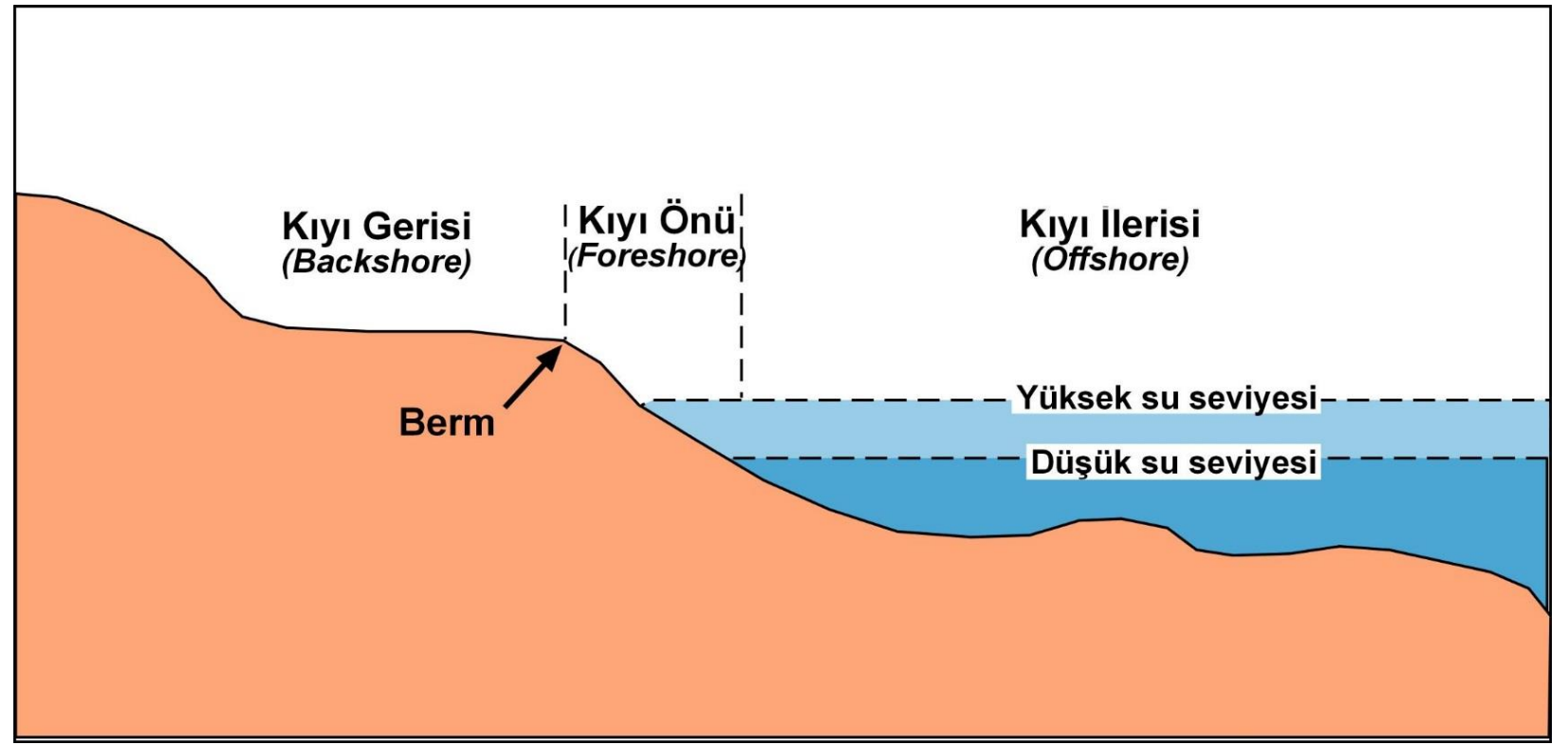
Bileşenleri: kıyı gerisi, kıyı önü, berm, kumul, gelgit

Genelde kuru, yalnızca fırtına-olağanüstü gelgit olduğunda suyla kaplanır.

- Kıyı Gerisi'nde;

Çoğunlukla kum vadidir. Kıyı kumulu (*dune*) olarak adlanır.

İyi boylanma- yuvarlaklaşmış taneler

Tortul yapısı heterojendir.

İçinde düzgün denizel fosil bulunmaz.

Üstleri örtülü olmadığından oksitlenmiştir.

Berm Kum Sırtları:

Kıyı Gerisi- Kıyı önü sınırında kum birikimleri

Yüksek gelgitte su ile kaplanır

Düşük gelgit de ise su üstünde kalır

- Kıyı Önünde;

Litoloji: Kilden yıkanmış kumdur.

Kuvars*Manyetit* Pekişmemiş (Monroe and Wicander 2005)

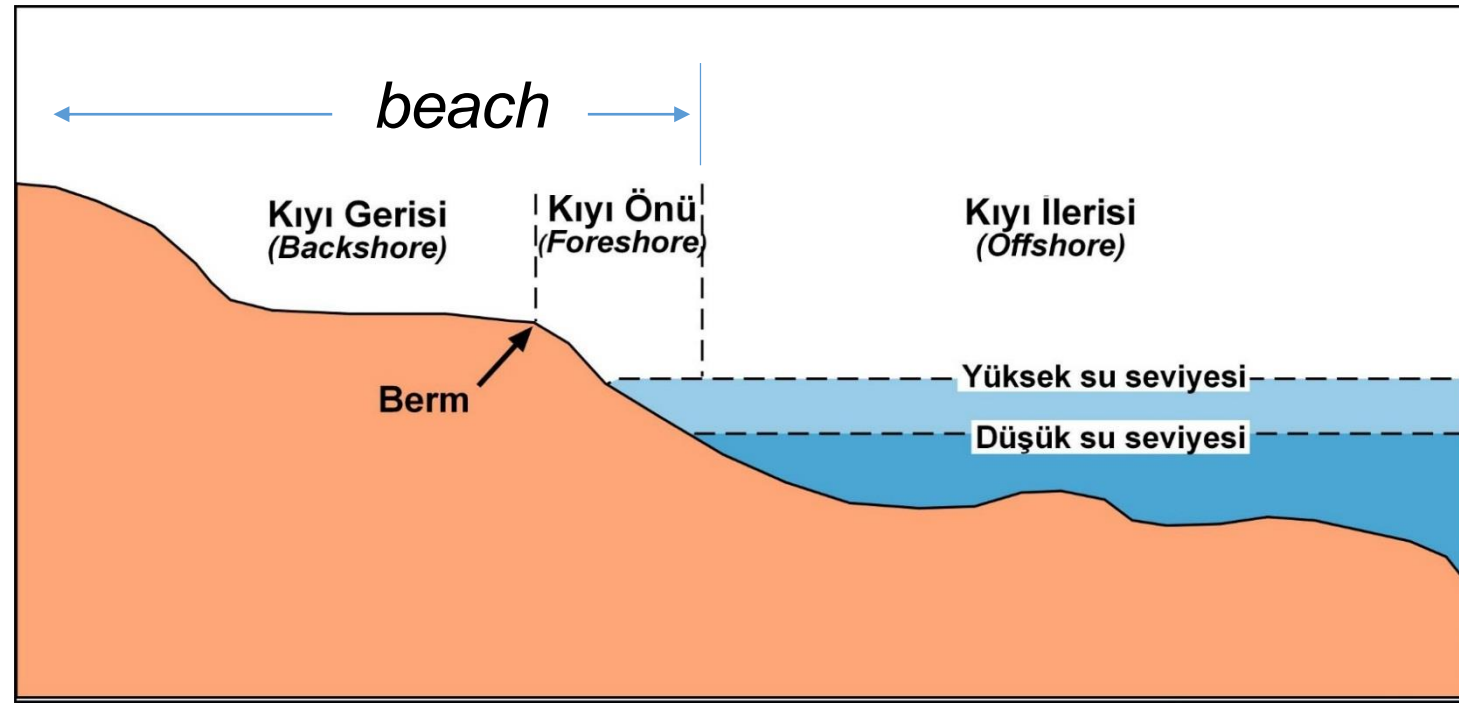
Dalga etkisi ile yanal yönde değişme gösteren çapraz tabaka seviyeleri vardır.

Devamlı ripil marklar vardır.

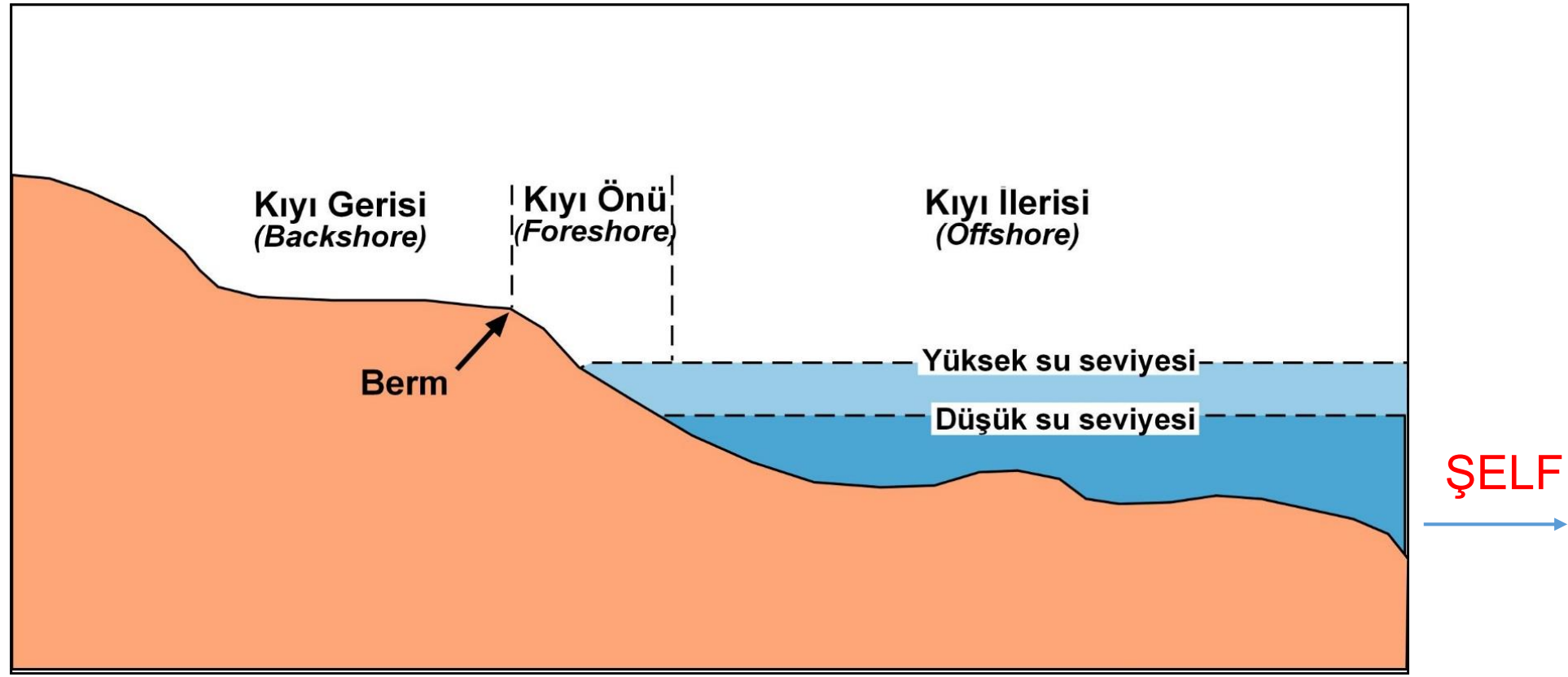
Fırtına izleri ve dalga tesiri çoktur!!

Çakıl varlığı = fırtına izlerini, çukurluklar = dalga etkisini gösterir.

Canlı varlığı: Organizma fazladır ama tümü kırılmış parçalar halindedir.

• Kıyı İlerisinde;

Litoloji: Silt ve kildir. Seyrek kum boyu

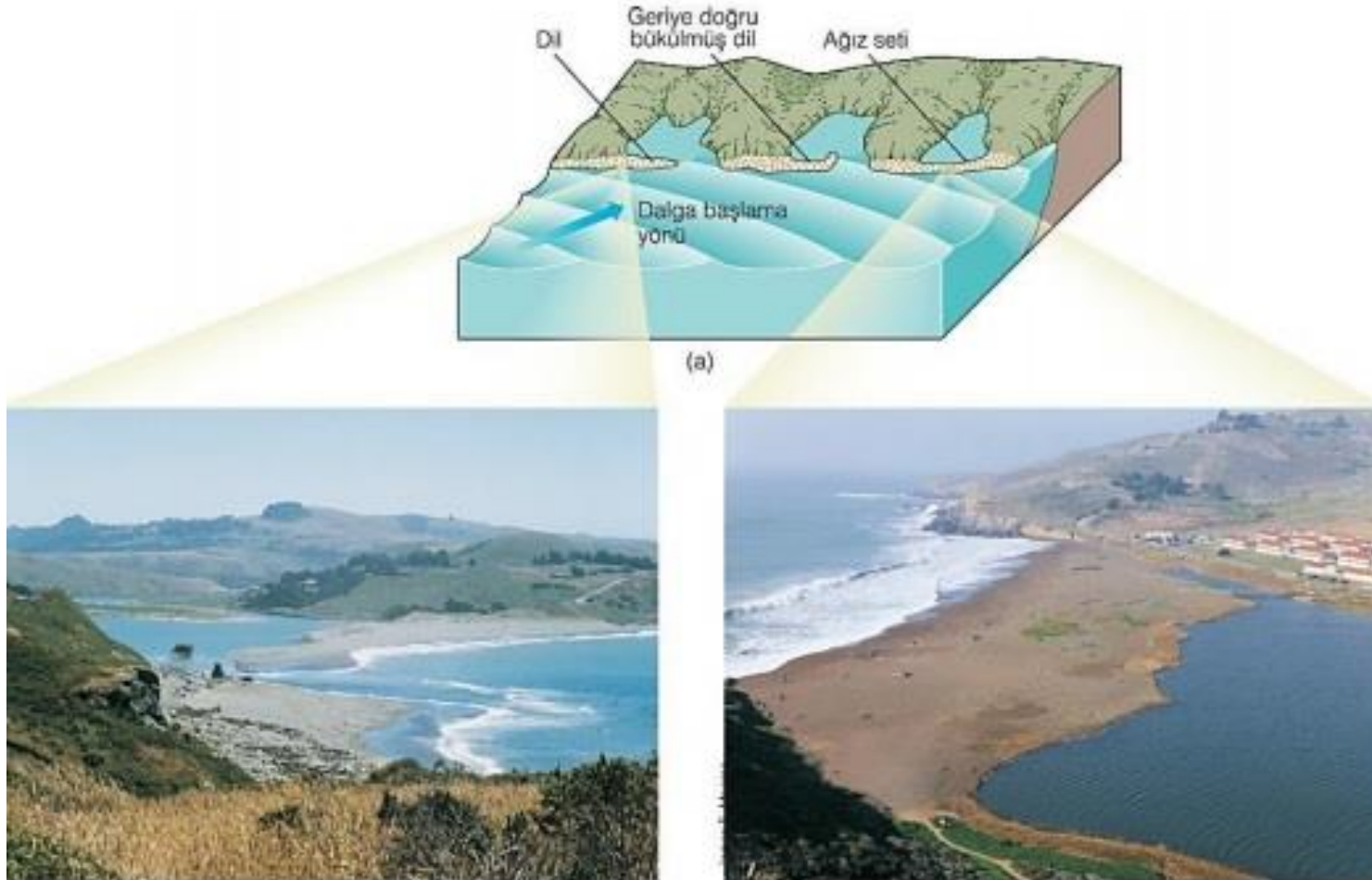
Kum varlığı seviyeler halindedir. Bu seviyeler de kum yamaları veya kum dalgaları olarak adlandırılır.

İçlerinde denizel fosiller vardır. Kırıklı + bütünsel

Dil

Bir koya çıkıntı yapan plajın devamıdır. **Kıyı akıntıları ile çökeler.**

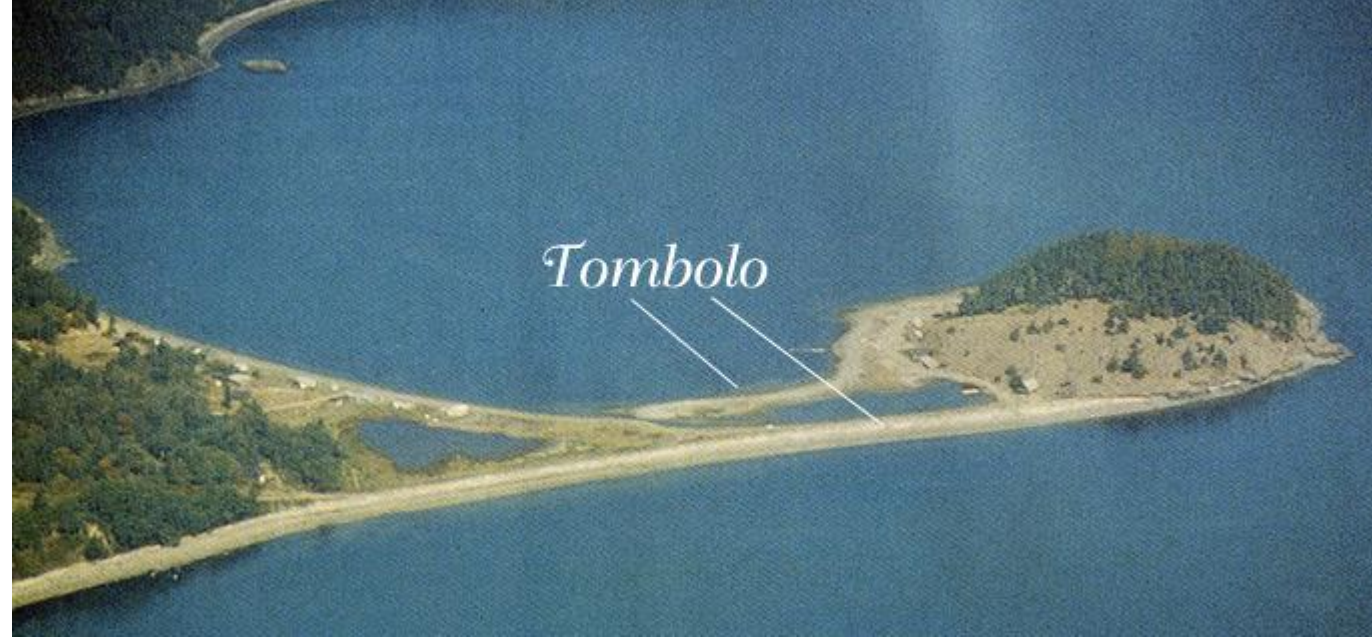
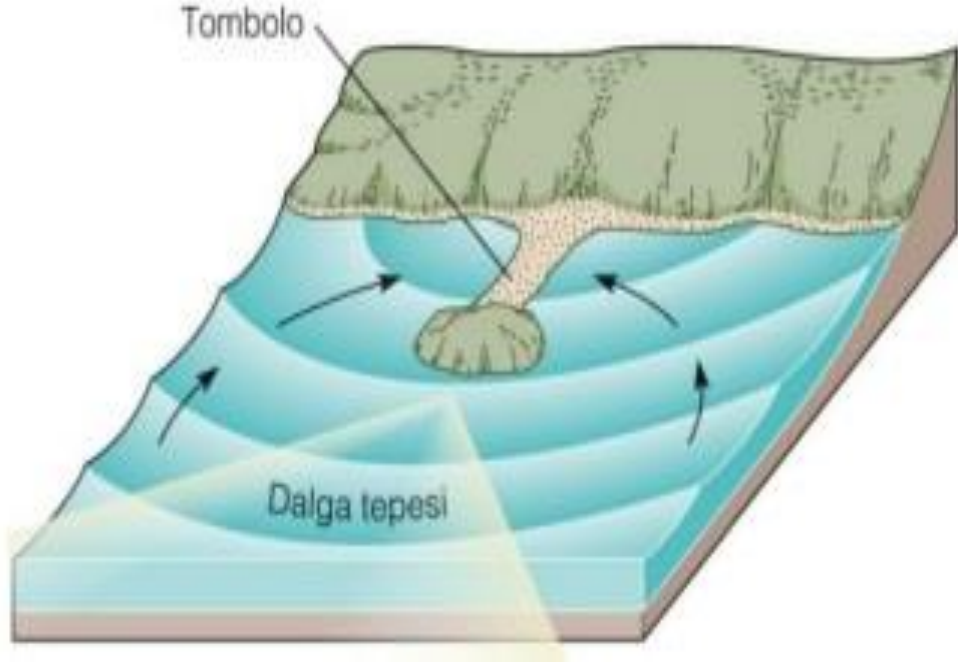
Derin sularda, kıyı akıntısı hızı azalır; çökeller burada kum barı oluşturur.

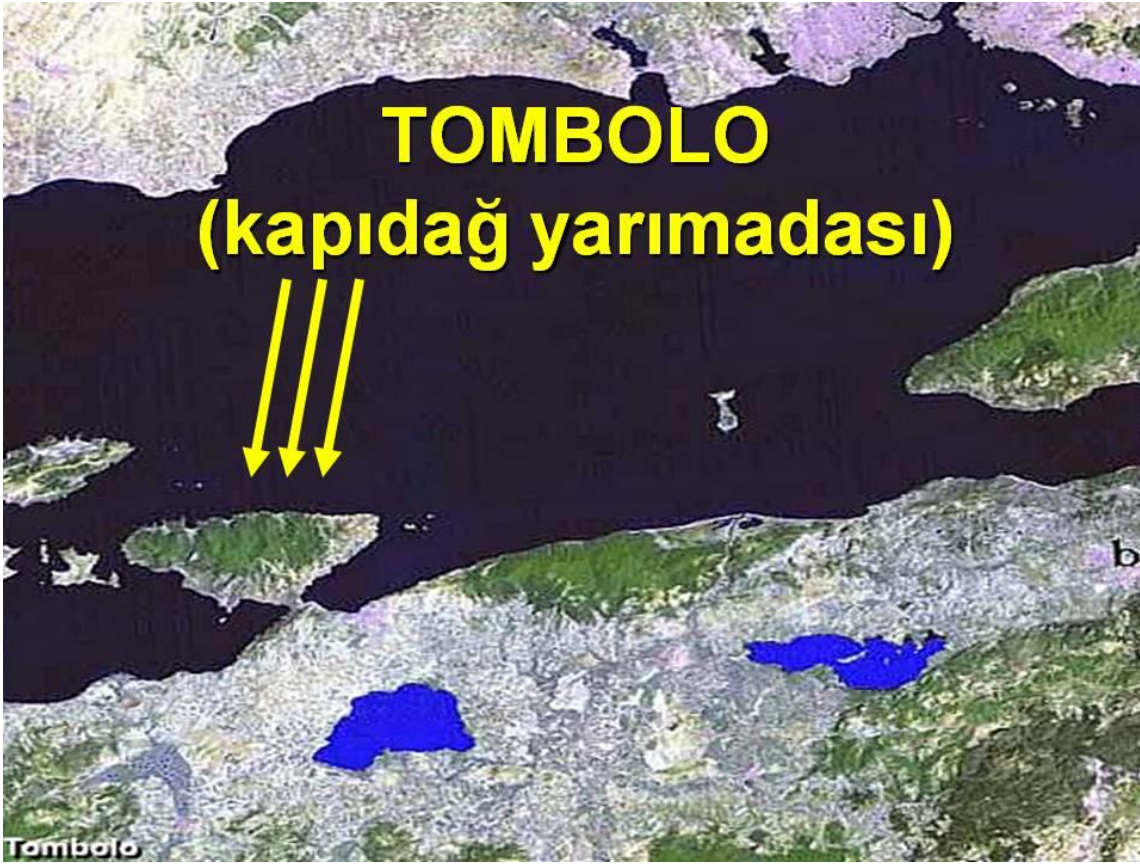

Şekil 7.5 Kıyılarda çökme sonucu oluşan dil, geriye doğru bükülmüş dil ve ağız seti.

Tombolo

Adaları ana karaya bağlayan bir dil türü.

Marmara güneyi- Belkıs tombolosu

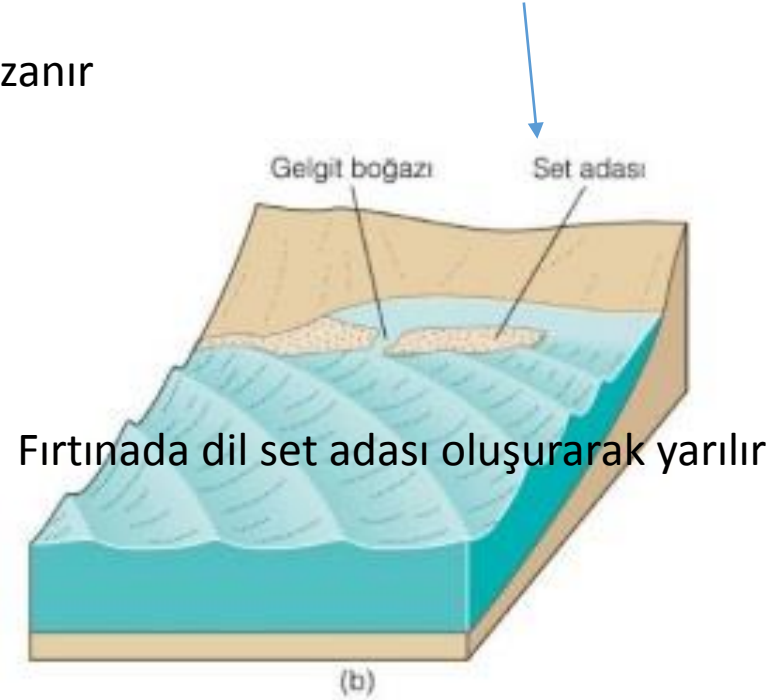
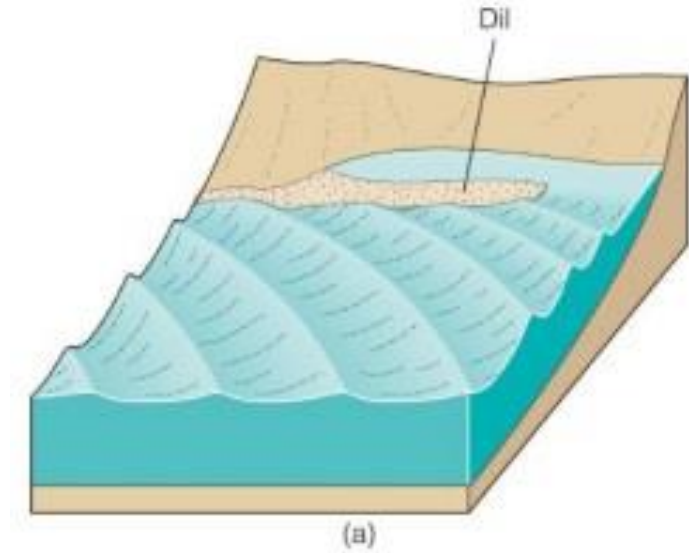

Karadeniz kıyısı: Sinop tombolosu

Set Adaları

OLUŞUM MODELLERİ:

Kıyı boyunca kıyı akıntıları ile bir dil uzanır

Fırtınada dil set adası oluşurarak yarıılır

1)

- Kıyı boyunca kıyı akıntıları ile bir dil uzanır
- Fırtınada dil set adası oluşurarak yarıılır

2)

- Karada bir plaj sırtı oluşur.
- Deniz sırtının büyük kısmı su altında kalacak şekilde deniz seviyesi yükselir.

